

แนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย*
GUIDELINES FOR THE DEVELOPMENT OF ORGANIZATIONAL CHILD DEVELOPMENT CENTERS HIN NGOM SUBDISTRICT ADMINISTRATION MUEANG DISTRICT NONG KHAI PROVINCE

อาชิรญา เหล่าหนาด

Archiraya Laonad

สมเกียรติ เกียรติเจริญ

Somkeat Keatcharoen

วัชรินทร์ สุทธิชัย

Watcharin Sutthisai

ภณทิลา น้อยเจริญ

Phunthila Noicharoen

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand.

E-mail: archiraya_0206@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาระดับแนวทางการพัฒนาและระดับมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย 2) เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีผลต่อมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการส่งเสริมสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพแนวทางในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู ผู้ปกครอง ประชาชน พนักงานและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหินโงม จำนวน 297 คน โดยสุตรหาโร ยามาเน่ เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม สถิติการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ โดยวิธี Enter ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

*Received: 26 November 2022; Revised: 28 December 2022; Accepted: 29 December 2022

ผลการวิจัยพบว่า 1) แนวทางในการพัฒนาและระดับมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) แนวทางในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีผลต่อมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยรวม อธิบายได้ร้อยละ 66.1 มีค่า $R^2 = .661$ และมีค่า $F = 190.076$ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ข้อเสนอแนะการส่งเสริมสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพแนวทางในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย คือ ควรจัดให้มีผู้รับความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ควรสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทาง ควรมีการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กเล็กตามมาตรฐานของการพัฒนาเด็กเล็ก

คำสำคัญ: แนวทาง, การพัฒนา, การดำเนินงาน, ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, องค์การบริหารส่วนตำบลหินโงม

Abstract

This research Its objective is 1) to study the level of development guidelines and operational standards of the Child Development Center of Hin Ngom Subdistrict Administrative Organization, Muang District, Nong Khai Province; Child Development, Hin Ngom Subdistrict Administrative Organization, Muang District, Nong Khai Province The statistics that were used in the data analysis were mean, standard deviation. Multiple regression analysis by Enter method at .05 statistical significance level. 3) To study the suggestions for promoting and enhancing the efficiency of the development of the Child Development Center of Hin Ngom Subdistrict Administrative Organization, Muang District, Nong Khai Province. The sample group consisted of 297 teachers, parents, people, employees and members of Hin Ngom Subdistrict Administrative Organization by Taro Yamane formula. Data were collected by questionnaires. Data analysis statistics are mean, standard deviation. Multiple regression analysis by Enter method at statistical significance level .05.

Research findings: 1) Guidelines for the development and operation standards of the Child Development Center, Hin Ngom Subdistrict Administrative Organization, Muang District, Nong Khai Province. Overall, it was at a high level. 2) Guidelines for the

development of child development centers affecting the performance standards of the child development center of Hin Ngom Sub-district Administrative Organization, Muang District, Nong Khai Province in general, can be explained by 66.1% with $R^2 = .661$ and has a value of $F = 190.076$ with statistical significance at the .01 level. 3) Suggestions for promoting and enhancing the efficiency of the development of the Child Development Center of Hin Ngom Sub-District Administrative Organization, Muang District, Nong Khai Province, is to provide an opinion box about the operation. Personnel with specific knowledge and abilities should be recruited. The development of young children should be promoted according to the standards of young child development.

Keywords: guidelines, development, operation, Child Development Center, Hin Ngom Subdistrict Administrative Organization

บทนำ

การปกครองท้องถิ่นคือรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย (basic democracy) เพราะการปกครองท้องถิ่นจะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองให้แก่ประชาชน ให้ประชาชนรู้สึกว่ตนมีความเกี่ยวพันกับส่วนได้ส่วนเสียในการปกครอง การบริหารท้องถิ่น เกิดความรับผิดชอบ และวางแผนต่อประโยชน์อันพึงมีต่อท้องถิ่นที่ตนอยู่อาศัย อันจะนำมาซึ่งความศรัทธาเลื่อมใสในระบอบการปกครองประชาธิปไตยในที่สุด (ธราดล มงคลชัย, 2558) โดยประชาชนจะมีโอกาสเลือกตั้งฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร การเลือกตั้งจะเป็นการฝึกฝนให้ประชาชนใช้ดุลพินิจเลือกผู้แทนที่เหมาะสม สำหรับผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเข้าไปบริหารกิจการของท้องถิ่น นับได้ว่าเป็นผู้นำในท้องถิ่นจะได้ใช้ความรู้ความสามารถบริหารงานท้องถิ่น เกิดความคุ้นเคยมีความชำนาญในการใช้สิทธิและหน้าที่ของพลเมือง ซึ่งจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับชาติต่อไป การปกครองท้องถิ่นทำให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักการปกครองตนเอง (self-government) หัวใจของการปกครองระบอบประชาธิปไตยประการหนึ่ง ก็คือการปกครองตนเอง มิใช่เป็นการปกครองอันเกิดจากคำสั่งเบี่ยงเบน การปกครองตนเอง คือ การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นนอกจากจะได้รับเลือกตั้งมาเพื่อรับผิดชอบบริหารท้องถิ่น โดยอาศัยความร่วมมือ ร่วมใจจากประชาชนแล้ว ผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องฟังเสียงประชาชนด้วยวิถีทางประชาธิปไตยต่าง ๆ เช่น เปิดโอกาสให้ประชาชนออกเสียงประชามติ (referendum) ให้ประชาชนมีอำนาจถอดถอน (recall) ซึ่งจะทำให้ประชาชนเกิดความสำนึกใน

ความสำคัญของตนเองต่อท้องถิ่น ประชาชนจะมีส่วนร่วมรับรู้ถึงอุปสรรคปัญหาและช่วยกันแก้ไข ปัญหาของท้องถิ่นของตน (มิ่งขวัญ แสนชัย, 2561)

จากนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กปฐมวัย (0-5 ปี) ระยะยาว พ.ศ. 2550-2559 ได้ให้ความหมายของเด็กปฐมวัยว่า “เด็กปฐมวัย” คือ เด็กตั้งแต่ปฏิสนธิจนถึงอายุ 5 ปี 11 เดือน 29 วัน หรือต่ำกว่า 6 ปี การจัดการการศึกษานั้นได้แบ่งเป็น 3 รูปแบบคือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยการจัดการศึกษาปฐมวัย ต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และจัดกระบวนการเรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน เนื่องจากช่วงปฐมวัยเป็นช่วงที่มีการพัฒนาการด้านสมอง และการเรียนรู้อย่างรวดเร็วที่สุด ดังนั้น จึงถือได้ว่าช่วงปฐมวัยเป็นช่วงวัยที่ต้องการการปลูกฝังดูแลเป็นพิเศษ เพื่อจะได้เป็นรากฐานที่สำคัญของการเรียนรู้ และการพัฒนาตลอดชีวิต ให้เติบโตเป็นเด็กฉลาดและประสบความสำเร็จในชีวิต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2565) และจากการทดสอบการจัดการศึกษาปฐมวัยให้จัดในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ครอบคลุมศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษ หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่อเป็นอย่างอื่น โรงเรียนรัฐ โรงเรียนเอกชน โรงเรียนสังกัดสถาบันพุทธศาสนาหรือศาสนาอื่น ศูนย์การเรียนรู้หรือสถานที่เรียนที่หน่วยงานจัดการศึกษานอกโรงเรียน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์สถานสงเคราะห์ และสถาบันสังคมอื่นสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยหรือโรงเรียนที่จัดการศึกษาปฐมวัยต้องมีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545)

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นสถานที่ดูแลและให้การศึกษาเด็ก อายุระหว่าง 3 - 5 ปีมีฐานะเทียบเท่าสถานศึกษา เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเอง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของส่วนราชการต่าง ๆ ที่ถ่ายโอนให้อยู่ในความดูแลรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เด็กเป็นทรัพยากรที่ทรงคุณค่า และมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศชาติในอนาคต การพัฒนาเด็กให้ได้รับความพร้อมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา จึงนับเป็นภารกิจสำคัญที่หน่วยงานซึ่งรับผิดชอบจะต้องตระหนัก และให้ความสนใจ เพื่อให้การพัฒนาเด็กเป็นไปอย่างมีคุณภาพ และได้มาตรฐานเหมาะสมกับวัย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะหน่วยงานซึ่งมีภารกิจหน้าที่รับผิดชอบด้านการพัฒนาเด็ก ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญและกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ไม่ว่าจะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบใดก็ตาม ทั้งองค์กรบริหารส่วนตำบล เทศบาล หรือเมืองพัทยาที่ดี ล้วนแต่มีบทบาทที่สำคัญในการบริหารจัดการเกี่ยวกับศูนย์พัฒนา

เด็กเล็กทั้งสิ้น ปัจจุบัน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดตั้ง และดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พร้อมทั้งรับถ่ายโอนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งเดิมอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของส่วนราชการต่าง ๆ โดยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่รับผิดชอบในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ และได้มาตรฐาน ซึ่งมาตรฐานประกอบด้วย 6 ด้าน คือ 1) มาตรฐานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) มาตรฐานด้านบุคลากร 3) มาตรฐานด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย 4) มาตรฐานด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร 5) มาตรฐานด้านการมีส่วนร่วม และส่งเสริมสนับสนุน และ 6) มาตรฐานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2561)

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย มีผลการดำเนินงาน ประจำปีการศึกษา 2562 และปีการศึกษา 2563 พบว่า การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลหินโงม ยังคงพบปัญหาในการดำเนินงานอยู่มาก มีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง มีความร่วมมือจากผู้ปกครองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอยู่ในระดับปานกลางถึงน้อย ตลอดจนยังไม่มีมีการดำเนินโครงการที่ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย และด้านอารมณ์ จิตใจของเด็กเท่าที่ควร การจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นเรื่องละเอียดอ่อน ซึ่งไม่สามารถดำเนินการได้เฉพาะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหินโงม เท่านั้น การมีส่วนร่วมทั้งภาครัฐและเอกชน มีความสำคัญยิ่งในการให้ความช่วยเหลือต้องการความช่วยเหลือจากต้นสังกัด (ยุพิน โคตะวัน, 2564)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาแนวทางในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานการดำเนินงานที่กำหนดโดยกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลหินโงม เพื่อนำสารสนเทศจากการวิจัยมาประยุกต์ใช้เพื่อปรับปรุง เพื่อพัฒนา ตลอดจนใช้กำหนดนโยบาย กำหนดแผนงานและกำหนดโครงการ สำหรับการดำเนินการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับแนวทางการพัฒนาและระดับมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย
2. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีผลตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการส่งเสริมสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพแนวทางในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ครู ผู้ปกครอง ประชาชน พนักงานและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ในพื้นที่ 8 หมู่บ้าน ของตำบลหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย จำนวน 1,151 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู ผู้ปกครอง ประชาชน พนักงานและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ในพื้นที่ 8 หมู่บ้าน ของตำบลหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย จำนวน 297 คน คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรทาโร ยามาเน่ (Taro, Y, 1973)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขอบเขตการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอนประกอบด้วย

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ เพื่อให้เลือกตอบ

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับระดับแนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert scale)

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับระดับมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert scale)

ตอนที่ 4 คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการส่งเสริมสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพแนวทางในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.1 ขอนหนังสือจากคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย เพื่อขอความอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวก ในการจัดเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง เพื่อรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

3.2 ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 297 ชุด โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้รวบรวมแบบสอบถามและได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

4.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ และความถูกต้องของแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมด

4.2 ลงรหัสตามแบบการลงรหัส (Coding Form)

4.3 กำหนดเกณฑ์การวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีการของ Likert

4.4 นำแบบสอบถามที่ลงคะแนนเรียบร้อยแล้วไปประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.5 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ โดยเกณฑ์การบอกระดับหรือขนาดของความสัมพันธ์ (Williams, Walter, 1971)

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติ ดังนี้

5.1 การวิเคราะห์ระดับแนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.2 สถิติเชิงตีความ (Inference Statistics) จะใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้วิจัยจะใช้สถิติหลักเพื่อการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis) โดยวิธี Enter ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

5.3 การวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหา และจัดกลุ่ม (Grouping) ที่มีความหมายเดียวกัน ลักษณะเดียวกัน ใช้การแจกแจงความถี่และอภิปรายเชิงพรรณนาความ (Descriptive)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ระดับแนวทางในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีระดับแนวทางในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านสภาพแวดล้อม รองลงมาคือ ด้านบุคลากร และด้านทรัพยากร และระดับมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีมาตรฐานการดำเนินงาน อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย รองลงมา ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร และด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน แสดงได้ดังตารางที่ 1 และตารางที่ 2

ตารางที่ 1 ระดับแนวทางการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

แนวทางการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. ด้านบุคลากร	3.91	0.43	มาก
2. ด้านทรัพยากร	3.89	0.47	มาก
3. ด้านสภาพแวดล้อม	4.11	0.52	มาก
รวม	3.97	0.40	มาก

ตารางที่ 2 ระดับมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์เด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์เด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.93	0.53	มาก
2. ด้านบุคลากร	3.81	0.50	มาก

3. ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย	3.97	0.54	มาก
4. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร	3.93	0.50	มาก
5. ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน	3.90	0.48	มาก
6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	3.84	0.51	มาก
รวม	3.90	0.42	มาก

2. แนวทางในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีผลต่อมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยรวม สามารถอธิบายได้ร้อยละ 66.1 มีค่า $R^2 = .661$ และมีค่า $F = 190.076$ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แนวทางในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีผลต่อมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์เด็กเล็กมากที่สุดคือ ด้านทรัพยากร มีค่าเท่ากับ .511 รองลงมาคือ ด้านบุคลากร มีค่าเท่ากับ .299 และด้านสภาพแวดล้อม มีค่าเท่ากับ .108 ตามลำดับ

3. ข้อเสนอแนะต่อแนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีผลต่อมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย มีข้อเสนอแนะคือ ควรจัดให้มีผู้รับความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทางในการดูแลเด็กเล็ก ควรเพิ่มความร่มรื่นภายในบริเวณของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มากขึ้น ควรมีการส่งเสริมกิจกรรมสำหรับเด็กเล็กในการดำเนินชีวิตตามวัฒนธรรมของชุมชน ควรส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการร่วมกับเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และควรเพิ่มการประสานงานระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง แนวทางในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผล ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้ดังนี้

1. ระดับแนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหินโงม มีการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านบุคลากร ด้านทรัพยากรและด้านสภาพแวดล้อม หากเมื่อพิจารณาเกี่ยวกับแนวทางในการ

พัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหินโงมเป็นรายด้าน จะพบว่า ด้านบุคลากร มีการส่งเสริมบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ได้รับการฝึกอบรม หรือพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่องและตลอดเวลาและต่อเนื่อง มีการจัดเสริมประสบการณ์ให้กับครูและผู้ดูแลเด็กเล็ก โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ มาเป็นวิทยากรหรือแนะนำประสบการณ์ให้กับครูและผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเสมอ ซึ่งจะส่งผลให้บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเกิดความชำนาญในทักษะการดูแล และจัดประสบการณ์ในการพัฒนาเด็กเล็กได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ด้านทรัพยากร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์และทิศทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของผู้บริหารไว้อย่างชัดเจน มีแนวทางในการใช้ทรัพยากรสนับสนุนพัฒนาอาคาร สถานที่ สื่อวัสดุ ครุภัณฑ์และอื่น ๆ ที่จำเป็นอย่างครบถ้วนและชัดเจน และในส่วนของสภาพแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่มีมาตรการป้องกัน แก้ไขและเหตุฉุกเฉินตามมาตรฐานที่กำหนดและใช้ได้จริง โดยมีระบบการตรวจสอบ ประเมินสภาพแวดล้อมภายในทั้งจากภายในและภายนอกเป็นประจำ และนำมาปรับปรุงแก้ไข ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและได้รับผลกระทบจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้เห็นแนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเป็นรูปธรรม จึงทำให้มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดในการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย โดยถือว่าการเล่นของเด็กเป็นหัวใจสำคัญของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ภายใต้การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงานของสมอง ผ่านสื่อที่ต้องเอื้อให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการเล่นประสาทสัมผัสทั้งห้า โดยครูจำเป็นต้องเข้าใจและยอมรับว่าสังคมและวัฒนธรรมที่แวดล้อมตัวเด็ก มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพและพัฒนาการของเด็กแต่ละคน (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2556) คือมีแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสำหรับการพัฒนาการเด็กเล็กทั้งในส่วนแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการเด็ก แนวคิดเกี่ยวกับการเล่นของเด็ก แนวคิดเกี่ยวกับการทำงานของสมอง แนวคิดเกี่ยวกับสื่อการเรียนรู้และแนวคิดเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรม ที่ถือได้ว่า เป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาแนวทางในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และสอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาการในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย ตามรายละเอียดที่ มณีนุช พูลสวัสดิ์ ได้กล่าวถึงพัฒนาการของเด็กปฐมวัยว่า จะต้องได้รับการพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญา แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามวุฒิภาวะและสภาพแวดล้อมที่เด็กได้รับ พัฒนาการเด็กในแต่ละช่วงวัยอาจเร็วหรือช้าแตกต่างกันไปในเด็กแต่ละคน (มณีนุช พูลสวัสดิ์, 2560)

2. ระดับมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัย ระดับมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะศูนย์

พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหินโงม มีการดำเนินงานที่สอดคล้องและเป็นไปตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยเฉพาะ ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ที่ถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมถึงการดำเนินงานตามมาตรฐานด้านต่าง ๆ ก็มีผลการดำเนินงานการดำเนินงานอยู่ในระดับมากในทุก ๆ ด้าน เมื่อพิจารณาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะพบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหินโงม มีการดำเนินงานภายใต้รูปแบบการบริหารงานที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชนและท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลหินโงม มีการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเพียงพอ ครูและผู้ดูแลเด็กต่างมีคุณวุฒิที่เหมาะสม และมีประสบการณ์ในการดูแลเด็กปฐมวัย โดยมีสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก มีความสะอาดร่มรื่นปลอดภัย เหมาะแก่การจัดกิจกรรมสำหรับการเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ให้กับเด็กเล็ก ในส่วนของวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและได้รับผลกระทบจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้เห็นการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นไปตามมาตรฐานของการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างมีประสิทธิภาพ จึงทำให้มีความคิดเห็นต่อมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยที่พบสอดคล้องกับนางนุช สาโสม ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก (นางนุช สาโสม, 2560) สอดคล้องกับงานวิจัยของรัชฎา วันตะ ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการดำเนินงานของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชร ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (รัชฎา วันตะ, 2556) แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิพัฒน์ หมดเต็ม ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะกลาง อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผลการวิจัย พบว่า ระดับมาตรฐานของการดำเนินการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะกลางทั้ง 6 ด้าน ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานทุกด้าน โดยต้องมีการปรับปรุงเพื่อการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (พิพัฒน์ หมดเต็ม, 2556)

3. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กที่มีผลต่อมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์เด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า แนวทางในการพัฒนา

ศูนย์เด็กเล็กที่มีผลต่อมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์เด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยรวม สามารถอธิบายได้ร้อยละ 66.1 มีค่า $R^2 = .661$ และมีค่า $F = 190.076$ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลหินโงมนั้น ได้มีการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนา ทั้งในส่วนของบุคลากร ทรัพยากร และสภาพแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นไปตามหลักของแนวทางการพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญา แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามวุฒิภาวะและสภาพแวดล้อมที่เด็กได้รับ พัฒนาการเด็กในแต่ละช่วงวัยอาจเร็วหรือช้าแตกต่างกันไปในเด็กแต่ละคน (มณีนุช พูลสวัสดิ์, 2560) ภายใต้การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงานของสมอง ผ่านสื่อที่ต้องเอื้อให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการเล่นประสาทสัมผัสทั้งห้า โดยครูจำเป็นต้องเข้าใจและยอมรับว่าสังคมและวัฒนธรรมที่แวดล้อมตัวเด็ก มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพและพัฒนาการของเด็กแต่ละคน (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2556) โดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหินโงมมีการนำเอาแนวทางในการพัฒนาสำหรับการพัฒนาการเด็กปฐมวัย มาบูรณาการร่วมกับการดำเนินงานมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จึงทำให้แนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับแนวทางในการพัฒนาและระดับมาตรฐานการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก
2. แนวทางในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กที่มีผลต่อมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย พบว่า แนวทางในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีค่าสหสัมพันธ์กับมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยมีความสัมพันธ์กับตัวแปรด้านทรัพยากร มากที่สุดและอยู่ในระดับสูง
3. แนวทางในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีผลต่อมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยรวม สามารถอธิบายได้ร้อยละ 66.1 มีค่า $R^2 = .661$ และมีค่า $F = 190.076$ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากงานวิจัยในครั้งนี้พบว่าข้อเสนอแนะต่อแนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย คือ ควรเน้นส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาแนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะด้านทรัพยากร ซึ่งมีความสำคัญอย่างมากในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้เป็นไปตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น การจัดสรรงบประมาณสำหรับการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเหมาะสม การพัฒนาอาคารสถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์และอื่น ๆ ที่จำเป็นในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีความครบถ้วน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2561). *มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ 2561*. กรุงเทพมหานคร : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2556). *การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มิตรสัมพันธ์กราฟิก.
- ธราดล มงคลชัย. (2558). *การบริหารการปกครองท้องถิ่นไทย*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นงนุช สาโสม. (2560). *แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี*. ใน *วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์*. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- พิพัฒน์ หมายเต็ม. (2556). *แนวทางในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะกลาง อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์*. ใน *วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์*. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- มณีนุช พูลสวัสดิ์. (2560). *การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการที่ดีของเด็กในวัยแรกเริ่ม*. กรุงเทพมหานคร : ปรี้นเซส การพิมพ์.

- มิ่งขวัญ แสนชัย. (2561). *กรมการปกครองท้องถิ่นไทย*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ยุพิน โคตะวัน. (2564). *การประเมินตนเองของสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหินโงม (Self-Assessment Report : SAR) ประจำปีการศึกษา 2564*. หนองคาย : ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหินโงม.
- รัชฎา วันตะ. (2556). *แนวทางพัฒนาการดำเนินงานของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชร. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.*
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพมหานคร : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2556). *การดูแลและการศึกษาเด็กปฐมวัย*. เรียกใช้เมื่อ 3 มิถุนายน 2565 จาก <http://admin.e-library.onecapps.org/Book/1233.pdf>.
- Taro, Y. (1973). *Statistics : An Introductory Analysis*. 3rd ed. New York : Harper and Row Publications.
- Williams, Walter. (1971). *Social Policy Research and Analysis: The Experience in the Federal Social Agencies*. New York : American Elsevier Publishing Co.